

มองโลกแข่งขัน Competition Focus

Vol.49

JAN.2017

เขียน
มอง...

กฎหมายแข่งขัน

เวียดนาม

Word cloud containing terms related to business and competition: equals, stock, friendly, shell, purchase, business, reverse, buys, larger, target, company, deal, often, usually, control, two, whether, particular, now, smaller, target, company, deal, often, usually, control, two, whether, particular, now, smaller, target, company, deal, often, usually, control, two, whether, particular, now, smaller.

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

กฎหมายแข่งขันเวียดนาม : The Vietnam Competition Law (VCL)

ปัจจุบันสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 9 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน เวียดนาม ลาว และพม่า ต่างมีกฎหมายแข่งขันทางการค้า (Competition Law) แล้ว ยกเว้นกัมพูชาอยู่ระหว่างการพิจารณาร่างกฎหมาย ซึ่งการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นการเปิดเสรีมากขึ้น รวมถึงการลดอุปสรรคทางการค้าต่างๆ ทำให้การค้าการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น การมีกฎหมายแข่งขันทางการค้าเป็นสิ่งจำเป็นและส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติมั่นใจว่าตลาดอาเซียนเปิดสำหรับผู้แข่งขันรายใหม่ให้เข้ามาแข่งขันได้อย่างเสรี และมีกลไกกำกับมิให้มีพฤติกรรมจำกัดการแข่งขัน และบิดเบือนการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรม ในขณะที่เดียวกันกฎหมายแข่งขันยังช่วยปกป้องวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอาเซียนให้มีโอกาสเข้าสู่ตลาด และสามารถแข่งขันได้ตามศักยภาพและความสามารถของแต่ละราย

ในวันนี้ เราจะมาดูกฎหมายแข่งขันทางการค้าของประเทศเวียดนาม ซึ่งเป็นทั้งเพื่อนบ้าน คู่ค้า และคู่แข่งที่มีศักยภาพของไทยในภูมิภาคอาเซียน

กฎหมายแข่งขันเวียดนาม (The Vietnam Competition Law (VCL)) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2548

องค์กรบังคับใช้กฎหมาย แบ่งเป็น 2 ระดับ

1) องค์กรกำกับการแข่งขันทางการค้า (Vietnam Competition Authority : VCA) อยู่ภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า รับผิดชอบในการสืบสวนสอบสวนพฤติกรรมจำกัดการแข่งขัน คดีการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม รวมถึงการขอรูมธุรกิจ และส่งให้คณะกรรมการ VCC ต่อไป

2) คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (Vietnam Competition Council : VCC) ซึ่งจัดตั้งโดยรัฐบาล รับผิดชอบในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีการจำกัดการแข่งขันที่ VCA ส่งให้พิจารณา

สำหรับคดีการแข่งขันที่เกิดขึ้นในธุรกิจรายสาขา VCA และหน่วยงานกำกับกิจการรายสาขาของธุรกิจนั้น จะร่วมมือกันพิจารณาคดีดังกล่าว

กฎหมาย VCL กำกับดูแลองค์กรและผู้ประกอบธุรกิจใดบ้าง ?

- 1) กิจการในอุตสาหกรรม
- 2) รัฐวิสาหกิจ
- 3) กิจการชาวต่างชาติที่ทำธุรกิจในเวียดนาม

กฎหมาย VCL กำกับดูแลพฤติกรรมใดบ้าง?

1) พฤติกรรมที่จำกัดการแข่งขัน (competition restriction) ได้แก่ การตกลงร่วมกัน การผูกขาด และการมีอำนาจเหนือตลาด และการรวมธุรกิจ โดยมุ่งเน้นคุ้มครองกระบวนการแข่งขัน

2) พฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม (unfair Competition) ได้แก่ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค และพฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม โดยมุ่งเน้นคุ้มครองผู้บริโภค

การดำเนินคดี
(procedure)

การสอบสวน
ของ VCA

การวินิจฉัยชี้ขาดของ
VCC

การร้องเรียน

ผู้ถูกละเมิดอันเนื่องจากการฝ่าฝืนกฎหมาย VCL ต้องยื่นคำร้องเรียนต่อ VCA ภายใน 2 ปี

การสอบสวน

- VCA ทำการไต่สวนขึ้นต้นทุกข้อร้องเรียนภายใน 30 วัน
- กรณีพบว่ามิใช่ข้อร้องเรียนที่กระทำผิด VCA จะเปิดการไต่สวนเป็นทางการให้เสร็จสิ้นภายใน 180 วัน
- การสอบสวนคดีการจำกัดการแข่งขัน ขยายได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 60 วัน
- การสอบสวนและชี้ขาดคดีการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมและการรวมธุรกิจ ขยายได้กรณีจำเป็นไม่เกิน 60 วัน

องค์ประกอบคณะกรรมการ VCC มีจำนวน 11 คน จากหน่วยงาน 8 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงการค้า ยุติธรรม การคลัง ขนส่ง เกษตรและพัฒนามนุษยทรัพยากร การศึกษา และโยธา โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการการค้าเป็นประธาน

อำนาจหน้าที่
VCC เป็นผู้ชี้ขาดคดีเกี่ยวกับการตกลงร่วมกันที่จำกัดการแข่งขัน และคดีการใช้อำนาจตลาดหรือการผูกขาดโดยมิชอบ ที่ VCA ส่งมาให้พิจารณา

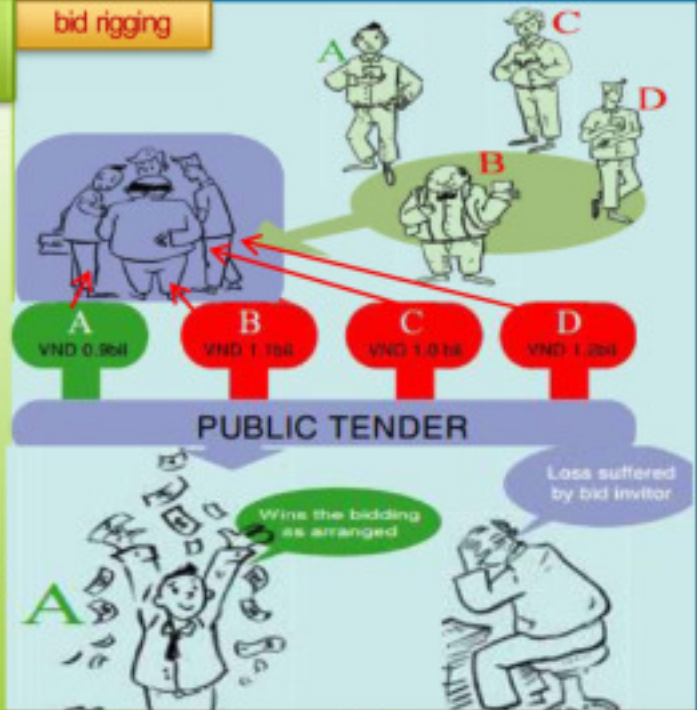
พฤติกรรมต้องห้ามตามกฎหมาย

การตกลงร่วมกันเพื่อจำกัดการแข่งขัน (Competition restriction agreement)

ห้ามการตกลงร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจหลายราย ซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 สำหรับพฤติกรรมดังต่อไปนี้

- กำหนดราคา
 - แบ่งตลาด
 - จำกัดหรือควบคุมปริมาณหรือจำนวนสินค้าหรือบริการ
 - จำกัดการพัฒนาเทคนิคหรือการลงทุน
 - กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นต้องรับเงื่อนไขที่ทำให้เสียเปรียบ
- นอกจากนี้ยังห้ามการตกลงร่วมกันดังต่อไปนี้ โดยไม่พิจารณาส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบธุรกิจที่ตกลงร่วมกัน
- ป้องกัน จำกัด หรือไม่ยอมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นเข้าตลาด
 - การตกลงเพื่อกีดกันผู้ประกอบธุรกิจอื่นที่อยู่นอกกลุ่มการตกลงให้ออกไปจากตลาด
 - การตกลงร่วมกันเพื่อจำกัดการแข่งขันในการประมูล

bid rigging

การใช้อำนาจเหนือตลาดหรืออำนาจผูกขาดโดยมิชอบ (Abuse of Dominant Position/monopoly)

พฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ

- การตั้งราคาต่ำมากเพื่อจำกัดคู่แข่ง
- การกำหนดราคาที่ไม่สมเหตุสมผล
- การจำกัดการผลิตหรือจำกัดการจัดจำหน่าย
- การเลือกปฏิบัติต่อลูกค้า
- การกำหนดให้คู่ค้าต้องรับเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรม
- การกีดกันไม่ให้ผู้ประกอบธุรกิจเข้าตลาดได้

พฤติกรรมการใช้อำนาจผูกขาดโดยมิชอบ

- กำหนดเงื่อนไขไม่เป็นธรรมให้ผู้บริโภคจำเป็นต้องยอมรับ
- การเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญาที่ลงนามแล้วฝ่ายเดียว โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

พฤติกรรมการแข่งขันไม่เป็นธรรมที่เกิดผลเสียในตลาด (Act of unhealthy competition)

- การให้ข้อมูลเท็จแก่ผู้บริโภคเพื่อประโยชน์ในการแข่งขัน
- การละเมิดความลับทางการค้า
- การให้สินบน ชักจูง หรือบังคับ ช่มชู้
- การทำให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นเสื่อมเสียชื่อเสียง
- การโฆษณาที่บิดเบือนการแข่งขัน
- การส่งเสริมการขายที่บิดเบือนการแข่งขัน
- การเลือกปฏิบัติโดยกลุ่มหรือสมาคมต่างๆ
- การขายสินค้าแบบหลายชั้น
- พฤติกรรมอื่นๆ

price fixing agreement

ห้ามรวมธุรกิจเมื่อมีส่วนแบ่งตลาดรวมกันเกินร้อยละ 50

- ✓ การรวมธุรกิจ (Mergers)
- ✓ การควบรวมกิจการเป็นบริษัทใหม่ (Consolidations)
- ✓ การซื้อกิจการ (Acquisitions)
- ✓ กิจการร่วมทุน (Joint ventures)
- ✓ และการรวมธุรกิจรูปแบบอื่นๆ ที่กฎหมายกำหนด

ข้อเท็จจริงและพฤติกรรม

Vietnam Air Petrol Company (VINAPCO) เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงการบินแต่เพียงผู้เดียวในเวียดนาม อีกทั้งเป็นบริษัทในเครือของสายการบิน Vietnam Airlines (VNA) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีส่วนแบ่งตลาด 70% และมีสายการบิน Jetstar Pacific Airlines (JPA) เป็นคู่แข่งที่มีส่วนแบ่งตลาด 29%

เมื่อต้นปี 2551 เป็นช่วงที่ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงการบินมีความผันผวน และช่วงเวลาดังกล่าวสายการบิน JPA ได้โต้แย้งกับ VINAPCO เกี่ยวกับการขึ้นค่าธรรมเนียมเชื้อเพลิงการบิน ในเวลาต่อมา VINAPCO ได้กำหนดเงื่อนไขระยะเวลาการชำระเงินที่ทำให้ JPA ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ และหยุดส่งเชื้อเพลิงการบินแก่สายการบิน JPA ในเวลาต่อมา ทำให้ JPA ไม่สามารถให้บริการแข่งขันในตลาดสายการบินต่อไปได้

คำวินิจฉัย

องค์กรกำกับการแข่งขัน VCA ได้สอบสวนแล้วเห็นว่าเข้าข่ายฝ่าฝืนกฎหมาย VCL จึงได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ VCC วินิจฉัย ซึ่งได้ชี้ขาดว่า VINAPCO ได้ใช้อำนาจผูกขาดปฏิเสธการจำหน่ายโดยมิชอบ และได้ลงโทษปรับ VINAPCO เป็นเงิน 3.3 พันล้านด่งเวียดนาม หรือประมาณ 1.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
ที่มา : www.VCA.GOV.VN

สถิติการตัดสินคดี (ตั้งแต่ปี 2549 -2558)

- 1) คดีการจำกัดการแข่งขัน ซึ่งเป็นคดีคุ้มครองการแข่งขัน องค์กรกำกับการแข่งขัน VCA ได้พิจารณาเบื้องต้นไปแล้ว รวม 83 คดี และเสนอเข้าสู่กระบวนการสอบสวน 8 คดี ในจำนวนนี้ คณะกรรมการ VCC ได้วินิจฉัยไปแล้ว 5 คดี
- 2) คดีการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค องค์กรกำกับการแข่งขัน VCA ได้สอบสวนและวินิจฉัย 28 คดี ในปี 2558 VCA ได้วินิจฉัยคดีโฆษณาที่มุ่งแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม 24 คดี และคดีการขายตรงแบบหลายชั้น (Illegal multi-level sales) 4 คดี

สถิติคดีจำกัดการแข่งขันทางการค้า (ช่วงปี พ.ศ. 2549 – 2558)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	รวม
พิจารณาเบื้องต้น	5	3	7	7	10	10	14	12	10	5	83
สอบสวน	0	1	1	1	1	2	1	0	1	0	8
วินิจฉัย	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	5

ที่มา : ANNUAL REPORT 2015 Vietnam Competition Authority

กล่าวโดยสรุป

กฎหมายแข่งขันทางการค้าของเวียดนาม (VCL) ประกอบด้วยบทบัญญัติว่าด้วยการกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้า และบทบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดบทลงโทษเป็นโทษทางอาญา

ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจไทยที่จะเข้าไปทำการค้าและลงทุนในเวียดนาม ควรต้องศึกษารายละเอียดของกฎหมายแข่งขันของเวียดนาม เพื่อไม่ให้มีพฤติกรรมที่อาจเข้าข่ายฝ่าฝืนกฎหมายแข่งขันทางการค้าของเวียดนามโดยไม่มีเจตนา ทั้งนี้กฎหมายแข่งขันของเวียดนาม ได้ระบุกำกับดูแลกิจการต่างชาติ ที่ประกอบธุรกิจอยู่ในเวียดนาม ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของการร่วมทุนกับผู้ประกอบธุรกิจเวียดนาม หรือกรณีที่นักลงทุนต่างชาติเป็นเจ้าของกิจการนั้นทั้งหมด (100%) หรือ เป็นกิจการสาขาของต่างชาติก็ตาม

บรรณาธิการ : นายวัฒนศักดิ์ เตือเอี่ยม
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า

เรียบเรียงโดย : นางสาวจิรวรรณ บานเย็นประเสริฐ
นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ

ตรวจปรับปรุงโดย : นางอร่ามศรี รุพันธ์
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาและส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า